

Moses Krumholz

JERZY LIEBERT

VI

Moses Krumholc

Na rumuńskiej granicy,
W samym sercu Wyżnicy¹,
Moses Krumholc po dziadkach
Ma dom własny i tartak.

Praca

Za dnia kłód tartych zgrzyty,
Bierwionowe² skowyty,
W szlochu tracza³ zajadłym
Desek spazm i drzew skamły⁴.

Za to w wieczór świąteczny
Słyszać w rynku szum rzeczny
I do okien Krumholca
Wpada światło miesiąca⁵.

Ruski smęt kalinowy...
Ruś wyrusza na łowy,
Goni szumki i dumki...
Mosesowe frasunki⁶...

Bo choć Moses rachuje,
Drzewem dobrze handluje,
Deski w lejach⁷ pieniędzy⁸:
Nie ma rady na księżyc!

Melancholia, Dziedzictwo

W duszy ciemno i śpiewno...
Jakże zmóc taką rzewność?
I dylemat odwieczny:
Mój to smęt, czy szum rzeczny?

A i także po dziadkach —
Mosesowa zagadka:
Na pół płacz, na pół cichość —
Cetno w sercu czy lichu⁹?

Zwątpienie, Szaleństwo

¹Wyżnica — miasteczko w pld.-zach. części Ukrainy, położone nad Czeremoszem, blisko granicy z Rumunią; do 1939 r. na granicy polsko-rumuńskiej. [przypis edytorski]

²bierwionowy — przym. utworzony od rzecz. bierwion (ociosany i okorowany pień drzewa). [przypis edytorski]

³tracz — robotnik z ręczną piłą lub maszyna w tartaku do wstępnego cięcia kłód drzewa (tu raczej: maszyna). [przypis edytorski]

⁴skamły — skamlenia, jęki. [przypis edytorski]

⁵miesiąc (daw.) — księżyc. [przypis edytorski]

⁶frasunek (daw.) — zmartwienie. [przypis edytorski]

⁷lej (rum. *leu*) — waluta Rumunii. [przypis edytorski]

⁸spieniężyć — sprzedać, zamienić na gotówkę; pieniądze — dziś popr.: spienięża. [przypis edytorski]

⁹Cetno w sercu czy lichu — nawiązanie do daw. gry w której losuje się cyfry parzyste (cetno) i nieparzyste (lichu); przy czym cetno oznacza wygraną, a lichu przegraną. [przypis edytorski]

Niby jasne — noc ruska,
Czeremoszski¹⁰ nurt pluska,
Chłodek rzeński w ulicy:
Mieszka Moses w Wyznicy.

Niby tak... tak... jest pewny,
Że ma tutaj skład drzewny,
Lecz najtrudniej jest właśnie
Rzecz tę sobie wyjaśnić.

Rzecz tę w sobie rozwikłać —
Bo to w Kutach¹¹ na przykład,
Też jest tartak jak tutaj,
A to przecież jest w Kutach...

Też jak tutaj o zmierzchu
Rude rogi na wierzchu,
Szumy rzeczne pod traczem...
Coś to tak... coś inaczej...

Ta uparta wątpliwość,
Wrogi, przemożny żywioł,
Mosesowy niepokój —
Czyha złe na obłoku...

Gdyby Dawid już dorósł,
Zmógłby lichy wieczoru,
Moses mógłby odetchnąć...
Dawid — pejsate cetno¹²!

Zmógłby czary czerwieńskie
I słabości niemęskie —
Smęt ruskiego miesiąca,
Smęt Mosesa Krumholca...

Spływa błogość spod powiek...
Co to będzie za człowiek,
Byleby się uchowal.
O, nadziejo kwietniowa!

Śpiewno w duszy i rzewno —
Jakże zmóc taką pewność?
Krąży głowa zawrotnie...
Nie masz sił... Lament w oknie...

Syn, Nadzieja, Marzenie,
Dziecko

---

¹⁰*Czeremoszski* — przym. utworzony od nazwy rzeki Czeremosz, która w latach 1919–1939 stanowiła granicę między Polską a Rumunią. [przypis edytorski]

¹¹*Kuty* — miasteczko w pld.-zach. części Ukrainy, położone nad Czeremoszem, blisko granicy z Rumunią; w latach 1919–1939 w granicach Polski. [przypis edytorski]

¹²*cetno* — wygrana; tu: nagroda, pomyślny los. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*.

Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/gusla-iv-moses-krumholc>

Tekst opracowany na podstawie: Jerzy Liebert, *Gusła*, Nakładem Księgarni F. Hoesicka, Warszawa, 1938

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Śląską z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BŚ.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Dorota Kowalska, Gąssowska Hanna, Marta Niedziałkowska.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.